

**Η δυνατότητα διακοπής της κύησης για εξαιρετικά σοβαρές ασθένειες
του τέκνου δεν είναι ευγονική**

Πρόσφατα η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής δημοσιοποίησε μια γνώμη για τις προγεννητικές και προεμφυτευτικές εξετάσεις και τη μεταχείριση του εμβρύου. Σύμφωνα με αυτήν, οι γονείς πρέπει να είναι ελεύθεροι να επιλέγουν την εξακολούθηση ή όχι μιας εγκυμοσύνης, μόνον αν με τα σύγχρονα μέσα της προγεννητικής διάγνωσης διαπιστώνονται ιδιαίτερες σοβαρές παθήσεις για το παιδί που θα γεννηθεί. Το ίδιο, αντίστοιχα, πρέπει να ισχύει και για την εμφύτευση στη μήτρα εμβρύων που έχουν δημιουργηθεί με εξωσωματική γονιμοποίηση. Η γνώμη δεν δέχεται την επιλογή σε άλλες περιπτώσεις (π.χ. με βάση το φύλο του εμβρύου ή για παθήσεις που είτε δεν είναι σοβαρές είτε εκδηλώνονται αργά στη ζωή ενός προσώπου). Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας αντέδρασε έντονα, με την έκδοση δελτίου τύπου, εγείροντας γενικότερα το θέμα της άμβλωσης και κατηγορώντας την Επιτροπή για «κρυπτορατσισμό» και αντιλήψεις «ευγονικής».

Η Ένωση δεν αμφισβητεί το δικαίωμα κάθε θρησκευτικής κοινότητας να δημοσιεύει την άποψή της για θεμελιώδη ηθικά ζητήματα προς γνώση των μελών της ως προς τα κριτήρια βάσει των οποίων εκείνα θα προσδιορίσουν τις προσωπικές τους επιλογές. Εντελώς διαφορετικό, ωστόσο, είναι το θέμα των κριτηρίων της νομοθετικής επέμβασης. Για το ζήτημα αυτό, που αφορά βασικές όψεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η ΕΕΔΑ αισθάνεται την ανάγκη να διατυπώσει με σαφήνεια τη θέση της ακολουθώντας:

1. Η εξακολούθηση ή μη μιας εγκυμοσύνης αποτελεί όψη του δικαιώματος της γυναίκας να ορίζει το σώμα της και, επομένως, στοιχείο της ανθρώπινης αξίας της (άρθ. 2 παρ. 1 Σ.). Αν στερηθεί αυτή τη δυνατότητα, η γυναίκα μετατρέπεται σε ένα απλό μέσο αναπαραγωγής, χωρίς δική της προσωπικότητα. Αυτός είναι ο λόγος που εδώ και αρκετές δεκαετίες, ο νόμος επιτρέπει την «ελεύθερη άμβλωση» για ορισμένο διάστημα μετά τη σύλληψη σχεδόν σε όλον τον κόσμο, ακόμη και σε χώρες με έντονη θρησκευτική παράδοση.
2. Η αναπαραγωγή και η δημιουργία οικογένειας αποτελούν επίσης θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με το Σύνταγμά μας (άρθ. 5 παρ. 1, άρθ. 9 παρ. 1, άρθ. 21 παρ. 1) και την ΕΣΔΑ (άρθ. 8, άρθ. 12). Εκείνος που τα ασκεί, εκδηλώνει τη δική του επιθυμία και όχι κάποιο «χρέος» ή «καθήκον» απέναντι στην κοινωνία ή τον Θεό, αφού αλλιώς δεν θα ήταν καν «δικαιώματα».
3. Η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου φρονεί πως η δυνατότητα επιλογής εμβρύου για εξαιρετικά σοβαρές ασθένειες που πρέπει να ορίζονται περιοριστικά από το νόμο είναι αίτημα εξασφάλισης ίσων δυνατοτήτων ανάπτυξης της προσωπικότητάς και, πάνω από όλα, απόλυτου σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Κανένας «ρατσισμός» και καμία «ευγονική» δεν αναγνωρίζονται όταν κάποιος τονίζει με έμφαση αυτή τη διαφορά.

Η ΕΕΔΑ βλέπει σε αυτόν τον πατερναλιστικό προστατευτισμό μια βαθιά υποτίμηση της αυτονομίας, όχι μόνον των συγκεκριμένων πολιτών, αλλά όλων μας. Το δυστυχέστερο, ωστόσο, είναι πως τέτοιου είδους αντιλήψεις εθελουφλούν μπροστά στο καταφανές γεγονός πως σήμερα γίνεται ευγονική η οποία με το συνδυασμό γενετικής και τεχνητής γονιμοποίησης, θα μπορούσε να πάρει εκρηκτικό χαρακτήρα. Η παροχή της δυνατότητας διακοπής της κύησης για εξαιρετικά σοβαρές ασθένειες του τέκνου δεν είναι ευγονική. Αντιθέτως, μέθοδοι ευγονικής που αναπτύσσονται σήμερα κατ'ουσίαν ευνοούνται από την πατερναλιστική υποκρισία που προσποιείται πως δε βλέπει ότι οι καθολικές απαγορεύσεις και οι ηθικολογίες δεν είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου στον σημερινό κόσμο.

Ο πρόεδρος

Ο γενικός γραμματέας

Δημήτρης Χριστόπουλος

Γιάννης Κτιστάκης